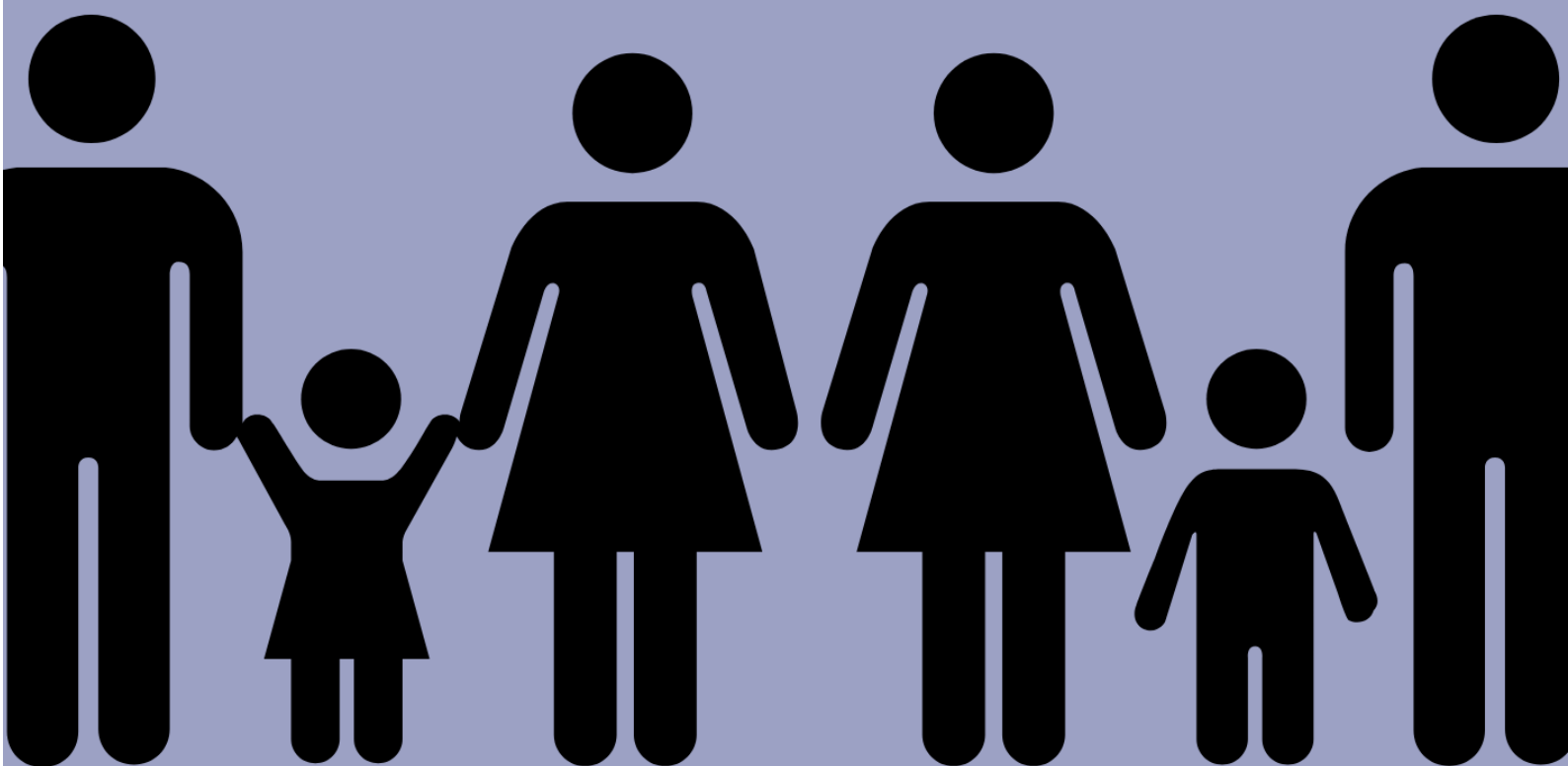

Załącznik do Uchwały
Nr XXIX/292/2021
Rady Miejskiej w Pakości
z dnia 29 grudnia 2021 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024

Ośrodek Psychoprofilaktyki „Nowa Perspektywa”
Pakość, 2021

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Wykaz skrótów:

BP – Biblioteka Publiczna w Pakości

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KP – Komisariat Policji w Pakości

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

OKiT – Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

PK – Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu

PSOW – Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

PWD – placówki wsparcia dziennego, tj. Świetlica socjoterapeutyczna w Pakości, Świetlice opiekuńczo-wychowawcze w Kościelcu i Radłowie

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

SPZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

UM – Urząd Miejski w Pakości

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół ds. opracowania Programu:

mgr Cyran Magdalena

mgr Kurzawa Agata

SPIS TREŚCI

PRZEMOC W RODZINIE	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
RODZAJE PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY PAKOŚĆ	10
ZASOBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	14
PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY PAKOŚĆ.....	18
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	18
DIAGNOZA SPOŁECZNA W ZAKRESIE PRZEMOCY	26
<i>SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH.....</i>	<i>26</i>
ANALIZA SWOT	28
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	32
ADRESACI PROGRAMU	41
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	41
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	42
HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.....	42
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	46

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecią cechą stanowi uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także formę intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innej formy przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A.Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163-168.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- **deficytu motywacyjnego** polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m. in. dłuższy czas latencji;
- **deficytu poznawczego** polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo, emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem a wzmocnieniem;
- **deficytu emocjonalnego**, czyli pojawienie się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności i nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

---

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczna** – stanowi naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczna** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualna** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczna** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

---

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczanie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków uważa (52%), iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” przeprowadzonej w 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzone zostało również badanie pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Pakość. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, tj. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Pakość na lata 2019-2021 (*Uchwała Nr V/47/2019 Rady Miejskiej w Pakości z dnia 28 marca 2019 roku*). Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPACOWANIA PROGRAMU

.....

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024.**

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534 z późn. zm.).

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024 jest spójny z:

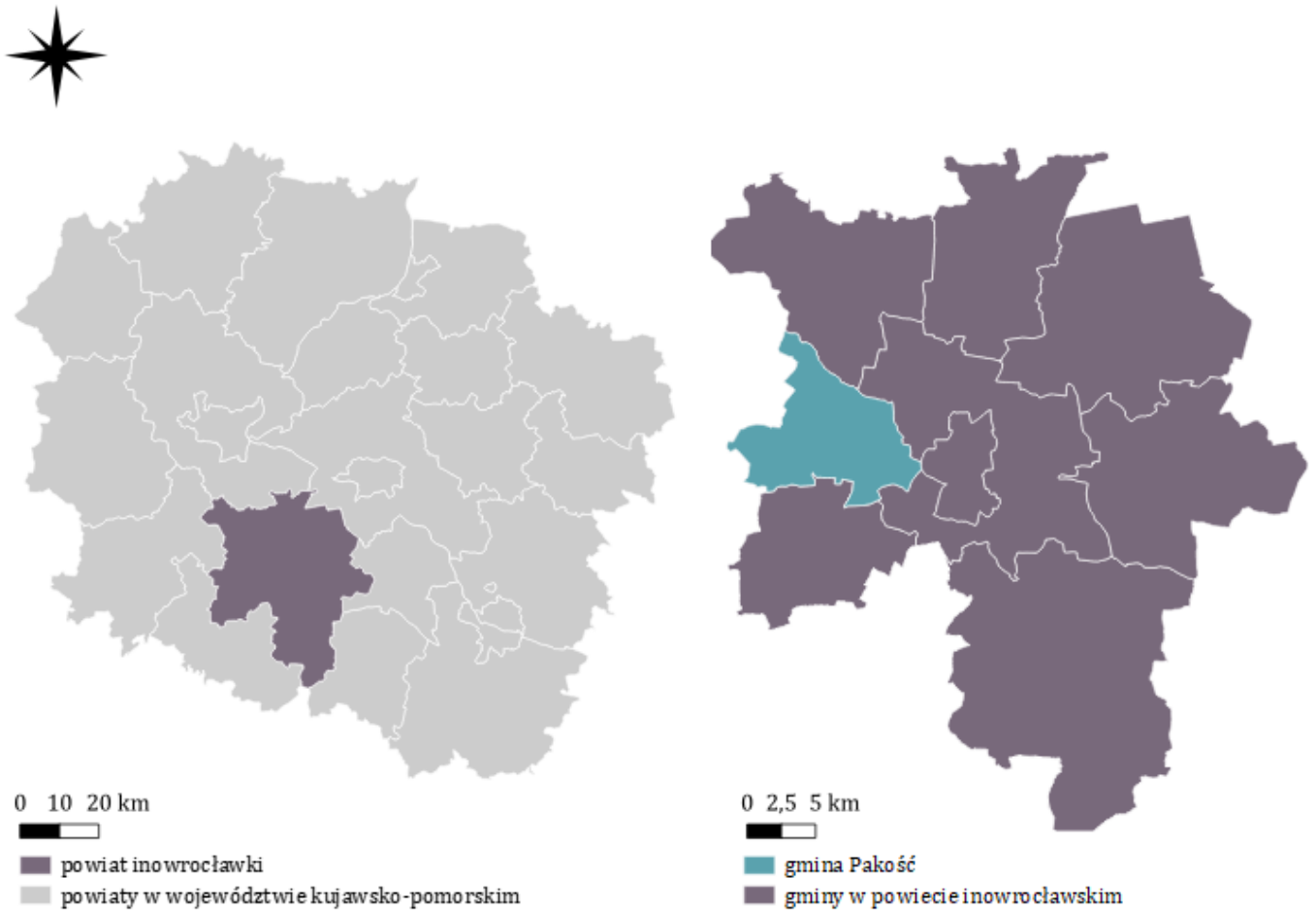
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. W Programie określono 4 podstawowe obszary zawierające kierunki działań:
  - 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna:** obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
  - 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:** obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą.
  - 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
  - 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Pakość na lata 2021-2025;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok na terenie Gminy Pakość;
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok na terenie Gminy Pakość.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Pakości.

CHARAKTERYSTYKA GMINY PAKOŚĆ

Gmina Pakość znajduje się w zachodniej części powiatu inowrocławskiego, który położony jest w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Gminę tworzy 12 jednostek pomocniczych, tj. sołectw, a ich teren obejmuje łączną powierzchnię 86 km², co stanowi ponad 7% obszaru powiatu inowrocławskiego. Gmina Pakość sąsiaduje z gminą Złotniki Kujawskie, Inowrocław, Janikowo, Dąbrowa oraz Barcin.

Rysunek 1. Położenie gminy Pakość

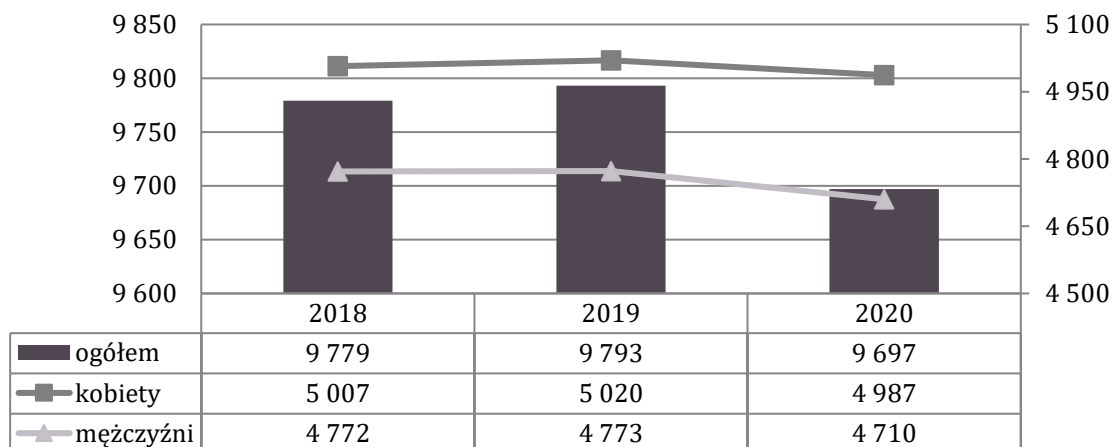

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

W świetle danych na koniec 2020 roku, gmina Pakość liczyła łącznie 9 697 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat populacja Gminy zmniejszyła się o 82 osoby, a spadek w 2020 roku w stosunku do 2018 roku wyniósł niespełna 1%. W całym omawianym okresie zauważalna jest przewaga kobiet w całej społeczności, które w przedmiotowym roku stanowiły 51,4% wszystkich mieszkańców (4 987 osób), z kolei liczba mężczyzn wyniosła 4 710 (48,6%).

Wykres 1. Populacja gminy Pakość z podziałem na płeć w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny to różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. Na przestrzeni ostatnich lat jego wartość ulegała zmniejszeniu i stale utrzymywała się na ujemnym poziomie, niemniej w 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich nastąpił znaczący wzrost liczby zgonów – w stosunku do roku 2019 o 39 osób. W 2020 roku urodziło się 86 dzieci, natomiast zmarło 135 mieszkańców Gminy, w skutek czego wartość wskaźnika wyniosła -49, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -5,94 na 1000 mieszkańców.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Pakość w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	87	82	86
zgony	99	96	135
przyrost naturalny	-12	-14	-49

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności gminy Pakość według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2020 roku) przedstawia się następująco:

- 18,1% mieszkańców Gminy jest w wieku przedprodukcyjnym – 17 lat i mniej;
- 60,9% osób jest w wieku produkcyjnym (kobiety: 18-59 lat, mężczyźni: 18-64 lat);
- 21,0% populacji jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety: 60 lat i więcej, mężczyźni: 65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym. W latach 2019-2020 odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się na stałym poziomie, jednakże w porównaniu do 2018 roku można zauważyć jego nieznaczny spadek.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	18,2	18,1	18,1
wiek produkcyjny	61,7	61,3	60,9
wiek poprodukcyjny	20,1	20,6	21,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gminna infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna to aspekt, który znacząco wpływa na sposób funkcjonowania rodzin oraz dzieci, a także determinuje jakość życia lokalnej społeczności.

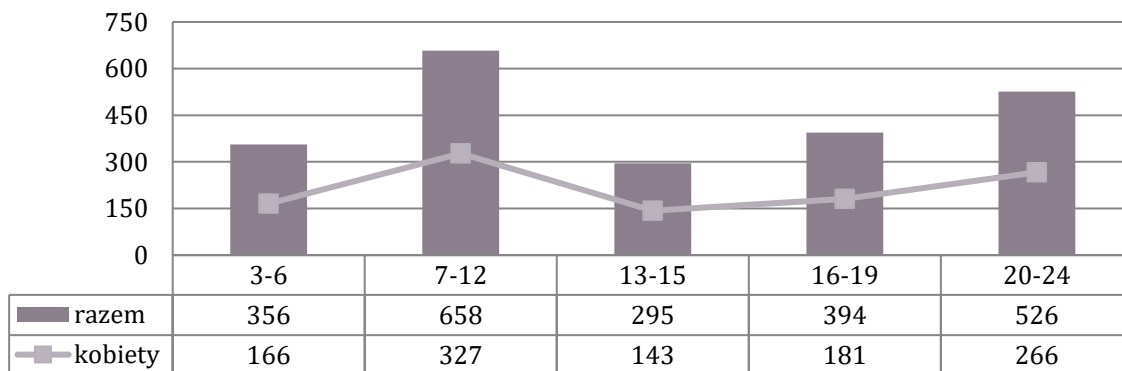
Działalność kulturalną, wychowawczą i rekreacyjną na terenie Gminy prowadzi szereg podmiotów, m.in. **Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości**, **Biblioteka Publiczna w Pakości**, **Świetlica Socjoterapeutyczna** przy Szkole Podstawowej w Pakości, **Świetlica opiekuńczo-profilaktyczna** w Radłowie i Kościelcu, **Świetlica dla osób z niepełnosprawnościami „Przystań”**, a także **Dzienny Dom Pobytu Senior+** w Pakości. Ponadto szeroka działalność na rzecz lokalnej społeczności, w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży oraz rodzin, podejmowana jest przez organizacje pozarządowe, które aktywnie uczestniczą w kreowaniu warunków sprzyjających prawidłowemu życiu społecznemu mieszkańców Gminy. W 2020 roku na terenie Gminy działalność prowadziło 28 stowarzyszeń, klubów i fundacji, natomiast z dotacji na realizację zadań w ramach *Programu współpracy Gminy Pakość z organizacjami pozarządowymi* skorzystało 5 podmiotów. Wśród nich trzy kluby/zespoły sportowe prowadziły działalność w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu, a jedno stowarzyszenie w obszarze ochrony zdrowia. Dodatkowo, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” było organizatorem wyjazdu integracyjnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu miasta i gminy Pakość.

Wszystkie wskazane wyżej podmioty oferują mieszkańcom różnorodne zajęcia sportowo-artystyczne, spotkania, prelekcje, warsztaty, a także organizują przedstawienia, występy, wernisaże i konkursy zarówno dla najmłodszych, jak i starszych mieszkańców gminy Pakość. Szczególną rolę w zakresie integracji społecznej pełni DDP Senior+, Świetlica „Przystań” oraz świetlice dla dzieci, które umożliwiają uczestnikom zajęć aktywne spędzanie czasu wolnego i budowanie więzi społecznych.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 2 229 mieszkańców gminy Pakość. Udział kobiet w grupie osób w wieku potencjalnej nauki jest nieznacznie mniejszy niż mężczyzn. W wieku 3-24 lat było wówczas 1 083 dziewczęta oraz 1 146 chłopców. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w 2020 roku 7-12 lat (658 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (526 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (394 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje kolejny wykres.

Wykres 2. Ludność gminy Pakość według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Pakość jest organem prowadzącym jednostki oświatowe znajdujące się na obszarze miasta Pakość oraz sołectw. Wśród jednostek organizacyjnych Gminy realizujących zadania z zakresu wychowania i dydaktyki znajduje się:

- Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości;
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości;
- Przedszkole Miejskie w Pakości;
- Zespół Placówek Oświatowych:
  - Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kościelcu,
  - Przedszkole „Ziarenko” w Kościelcu.

Ponadto, na terenie gminy Pakość działalność prowadzą niepubliczne przedszkola, tj. „HOP-SIUP” oraz „Gucio”, w ramach którego w 2020 roku utworzona została filia Niepublicznego Żłobka „Gucio” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Rozwinięcie lokalnej infrastruktury wsparcia rodzin z dziećmi ma niebagatelny i pozytywny wpływ na możliwość powrotu na rynek pracy młodych rodziców.

ZASOBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Pakość zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Obecny skład Zespołu powołany został Zarządzeniem Nr 13/2015 Burmistrza Pakości, a wśród członków Zespołu znajdują się przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sądu rejonowego i organizacji pozarządowych. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
  - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
  - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
  - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
  - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wczesna diagnoza, ➤ poradnictwo, ➤ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, ➤ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, ➤ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ➤ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, ➤ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, ➤ obsługa organizacyjno-techniczna ZI, ➤ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizacja działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Jednostki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wczesna diagnoza, ➤ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ➤ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, ➤ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komisariat Policji	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ➤ interweniowanie w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wczesna diagnoza, ➤ przekazywanie informacji na temat form pomocy, ➤ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ➤ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, ➤ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, ➤ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, ➤ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, ➤ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, ➤ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, ➤ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, ➤ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Kluczowym zasobem gminy Pakość w zakresie wsparcia osób doznających lub stosujących przemoc, a także doznających różnorodnych problemów wynikających z uzależnienia od alkoholu/narkotyków jest **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień**, który funkcjonuje w ramach działalności GKRPA przy OPS w Pakości, tj. przy ul. Inowrocławskiej 14.

W Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień świadczone jest specjalistyczne wsparcie mieszkańcom Gminy, którzy doświadczają różnego rodzaju trudności i przeżywają życiowy kryzys związany ze swoim uzależnieniem lub problemem ich bliskich, z przemocą w rodzinie, a także innymi trudnościami. Zarówno rodziny, jak i osoby samotne korzystają z profesjonalnego wsparcia psychologicznego, polegającego m.in. na psychoedukacji w związku z problemem przemocy, wypracowaniu metod przezwycięzania trudności i kryzysów, motywowaniu do zmian, wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, pracy socjalnej, a także informowaniu o możliwościach skorzystania ze schronienia dla osób doznających przemocy.

Wsparcie w zakresie udzielania informacji o możliwych formach leczenia uzależnienia, motywowania do podjęcia leczenia i zmiany zachowań oraz doraźnej pomocy osobom z problemem przemocy udzielane jest w Punkcie od poniedziałku do piątku. W poniedziałki profesjonalnego poradnictwa udziela psycholog, we wtorki w godzinach 13.30-15.30 po pomoc zgłosić się mogą osoby z problemem narkotykowym, a od 16.30 do 19.30 z problemem alkoholowym, natomiast w godzinach 17.00-18.30 w OKiT odbywają się spotkania grupy AA „Płomień”. W pozostałe dni mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z pomocy w przypadku doświadczenia innych trudności, m.in. spowodowanych przemocą w rodzinie. W Punkcie wsparcie świadczy łącznie 5 pracowników, w tym specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog, pracownik socjalny oraz 2 pedagogów/nauczycieli.

Istotny wpływ na kształtowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy mają placówki wsparcia dziennego organizujące czas wolny dla dzieci i młodzieży oraz prowadzące programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne. **Świetlica Socjoterapeutyczna** przy Szkole Podstawowej w Pakości prowadzi szeroką działalność profilaktyczną, organizuje zajęcia indywidualne i grupowe z dziećmi, warsztaty oraz pogadanki, a zajęcia odbywają się w 3 grupach wiekowych dla łącznie 30 dzieci. Ponadto Świetlica prowadzi pracę wychowawczą i terapeutyczną, a także świadczy ogólną opiekę nad dziećmi, w szczególności z rodzin zagrożonych alkoholizmem i dotkniętych przemocą psychofizyczną.

Można wyróżnić także inne podmioty współuczestniczące w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej w Gminie. Jest to m.in.:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach,
- Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości,

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

- Biblioteka Publiczna w Pakości oraz biblioteki szkolne,
- NZOZ „Medicus”,
- Grupa AA „Płomień”,
- lokalne organizacje pozarządowe i instytucje kościelne, w szczególności:
  - Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”,
  - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju”,
  - Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Wielowieś w Gminie Pakość,
  - Drużyna Harcerska „Lemuria”.

Zasoby ludzkie

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Należy zaznaczyć, iż Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w 2021 roku zakończył Studium pracy z osobami stosującymi przemoc, dzięki czemu posiada niezbędne kwalifikacje umożliwiające mu prowadzenie pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie, zarówno w formie indywidualnej, jak i grupowej.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY PAKOŚĆ

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Pakość występowała konieczność udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej rodzinom zmagającym się z problemem przemocy. Świadczy to o konieczności prowadzenia szerokiej działalności profilaktycznej wśród dorosłych mieszkańców Gminy, ale również dzieci i młodzieży.

Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalny był systematyczny spadek liczby rodzin, które otrzymały pomoc i wsparcie z powodu przemocy w rodzinie. W 2018 roku pomocą objęto 8 rodzin, w 2019 roku – 7, natomiast w 2020 roku najmniej w całym omawianym okresie, tj. 6. Oznacza to, że w latach 2018-2020 ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu zmniejszyła się o 25%. Ponadto, należy mieć na względzie, iż ogólna liczba rodzin korzystających z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Pakości w 2020 roku wyniosła 314, co oznacza, że przemoc była powodem wsparcia zaledwie 2% z nich.

Tabela 4. Liczba rodzin objętych pomocą OPS w Pakości z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	8	7	6

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych na przestrzeni lat 2018-2020. W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, co oznacza, że członkowie Zespołu spotykali się raz na kwartał do czego są zobowiązani prawnie. Bezpośrednia praca z rodzinami, w których dochodzi do przemocy i ich członkami prowadzona jest z kolei poprzez powoływane w ramach Zespołu grupy robocze. W latach 2018-2020 liczba przypadków przemocy w rodzinie ulegała wahaniom – w 2018 roku utworzono 21 grup roboczych, w roku kolejnym o 6 mniej, tj. 15, natomiast w 2020 roku zwiększyła się do 18, co mogło być związane z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Z uwagi na wdrożone obostrzenia, możliwość interwencji i podejmowania działań zmniejszyła się, co można zauważyć m.in. w zakresie liczby spotkań przypadających na każdą powołaną grupę. W latach 2018-2020 ich liczba zmniejszyła się o 34%, tj. ze 108 do 71 posiedzeń.

Tabela 5. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	21	15	18
3	liczba posiedzeń grup roboczych	108	86	71

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 oraz 2019 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych objęte zostały 24 rodziny, czyli o 8 rodzin mniej niż w roku 2018. W 2020 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 57 członkom rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych, w tym: 23 kobietom, 7 mężczyznom oraz 17 dzieciom. Należy zaznaczyć, że na przestrzeni ostatnich lat wśród osób doświadczających przemocy, które zostały objęte pomocą i wsparciem członków grup roboczych były również te z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze, co miało miejsce w szczególności w przypadku kobiet. Analizując zmiany zachodzące na przestrzeni ostatnich 3 lat można zauważyć spadek liczby rodzin oraz ich członków, z którymi uczestnicy ZI prowadzili pracę, niemniej w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku nastąpiły negatywne zmiany w zakresie zachowań przemocowych w stosunku do osób o ograniczonej mobilności i samodzielności. Pozytywne zmiany nastąpiły jednakże w przypadku liczby dzieci – w przedmiotowym roku odnotowano ich najmniejszą liczbę w całym okresie.

Tabela 6. Liczba osób i rodzin objętych pomocą grup roboczych w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin	32	24	24
2	liczba osób, z czego:	107	64	57
3	liczba dzieci	42	22	17
4	w tym: z niepełnosprawnościami	0	0	0
5	liczba kobiet	33	23	23
6	w tym: starszych	3	5	1
7	w tym: z niepełnosprawnościami	2	3	5
8	liczba mężczyzn	32	19	7
9	w tym: starszych	1	1	0
10	w tym: z niepełnosprawnościami	1	2	2

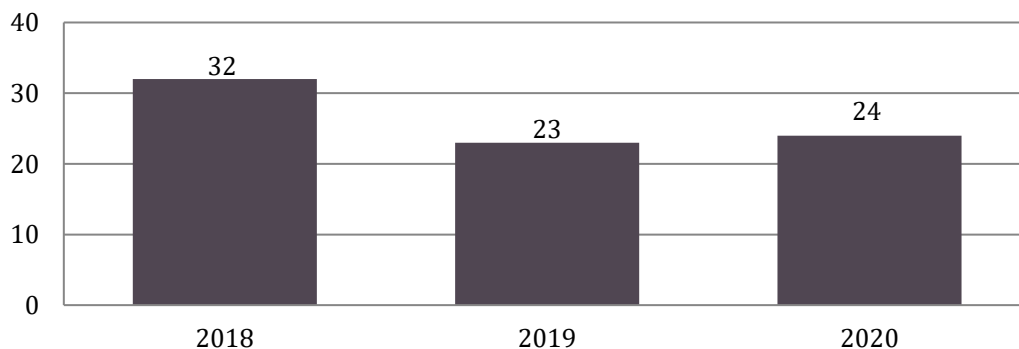
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. W przypadku uzyskania w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie następuje wszczęcie Procedury poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. Na przestrzeni analizowanych ostatnich 3 lat, procedurą „Niebieskie Karty” objęto niemal wszystkie rodziny, z którymi członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzili pracę. W 2020 roku grupy robocze objęły wsparciem wszystkie 24 rodziny, w roku poprzednim procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta w 23 rodzinach, natomiast w 2018 roku – w 32, co oznacza znaczące i pozytywne zmiany w zakresie skali problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat wahała się liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto wobec 18 rodzin i wypełniono wówczas 18 formularzy „Niebieska Karta – A”. Ponadto, w omawianym roku sporządzono 18 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 12 formularzy „Niebieska Karta – D”. W stosunku do 2019 roku liczba sporządzonych formularzy, z pominięciem części A formularza, zwiększyła się, co świadczy o intensyfikacji działań Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	23	15	18
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	35	21	18
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	24	13	18
4	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	18	9	12

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W latach 2018-2020 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” wahała się, niemniej w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 10%. W 2018 roku zakończono ich łącznie 20, w 2019 roku o 1 więcej, a w 2020 roku o 2 mniej. Od lat głównym powodem zakończenia procedury w rodzinach z problemem przemocy jest ustanie jej na skutek podejmowanych przez grupy robocze działań, jednakże mają miejsce sytuacje, kiedy procedura zostaje zainicjowana bez wystarczających przesłanek i jest ona zakańczana z powodu braku zasadności podejmowanych działań. W 2020 roku taka sytuacja miała miejsce 2 razy, w 2019 roku – 3 razy, natomiast w 2018 roku nie zdarzyła się w przypadku żadnej z rodzin objętych procedurą.

Tabela 8. Dane dotyczące zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba zakończonych procedur, w tym:	20	21	18
2	z powodu ustania przemocy	20	18	16
3	z powodu braku zasadności podejmowanych działań	0	3	2

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Analizując dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć alarmującą zależność – znacząca większość osób doznających przemocy w swojej rodzinie to kobiety i dzieci, natomiast do zachowań przemocowych w stosunku do mężczyzn dochodzi znacznie rzadziej. W 2020 roku w Gminie przemocy doświadczyło łącznie 49 osób, w tym 26 kobiet, 21 dzieci oraz 2 mężczyzn. W porównaniu do roku 2018 oznacza to spadek ogólnej liczby osób dotkniętych przemocą o 27%.

Tabela 9. Dane dotyczące osób doznających przemocy w Gminie w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	kobiety	30	24	26
2	mężczyźni	2	4	2
3	dzieci	35	22	21
4	łącznie	67	50	49

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób korzystających ze wsparcia w związku z występującym w ich rodzinach problemem przemocy ulegała systematycznemu spadkowi. W 2018 roku pomocą objęto 54 osoby, w 2019 roku ich liczba zmniejszyła się do 45, a w 2020 roku do 37 osób. Na przestrzeni lat 2018-2020 najpowszechniejszą formą wsparcia było poradnictwo socjalne, a także wsparcie psychologiczne, z których w 2020 roku skorzystało kolejno 17 i 15 osób. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalne jest wysokie zapotrzebowanie mieszkańców na pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa. Wskazuje to na potrzebę rozwijania lokalnego systemu wsparcia oraz zwiększenie grona specjalistów świadczących profesjonalne wsparcie osobom z problemem przemocy w rodzinie w celu poprawy ich sytuacji rodzinnej.

Tabela 10. Dane statystyczne dotyczące osób i rodzin dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia w latach 2018-2020

LP.	liczba osób korzystających z:	2018	2019	2020
1	poradnictwo medyczne	0	0	0
2	poradnictwo psychologiczne	19	10	15
3	poradnictwo prawne	9	9	5
4	poradnictwo socjalne	30	26	17
5	poradnictwo zawodowe i rodzinne	0	0	0
6	łącznie	54	45	37

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Przemoc w rodzinie nierzadko skorelowana jest z innymi występującymi w rodzinach problemami uniemożliwiającymi prawidłowe życie społeczno-rodzinne. Wśród nich najpowszechniejsza jest kwestia uzależnienia, m.in. od alkoholu. W związku z tym konieczne jest udzielanie osobom dotkniętym przemocą wieloaspektowego wsparcia i podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach lokalnego systemu pomocy. Istotną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wsparcia ofiar przemocy pełni m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której kompetencje umożliwiają kontaktowanie się z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy wobec swoich bliskich oraz podejmowanie odpowiednich działań. W 2020 roku członkowie GKRPA skontaktowali się z 6 mieszkańcami Gminy nadużywającymi alkohol i wykazującymi zachowania przemocowe, 67 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, a także 21 świadkami przemocy w rodzinie. Członkowie GKRPA prowadzili również rozmowę interwencyjną ze wszystkimi osobami dopuszczającymi się zachowań przemocowych, które motywowali do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych. Na przestrzeni ostatnich lat zarówno liczba osób stosujących przemoc, jak i doznających jej ulegała wahaniom. Szczegółowe informacje na temat działań podejmowanych przez GKRPA w stosunku do osób stosujących i doświadczających przemocy w latach 2018-2020 znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Dane statystyczne dotyczące działań GKRPA w związku z problemem przemocy w rodzinach alkoholowych w latach 2018-2020

LP.		2018	2019	2020
1	liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	5	1	6
2	liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	64	76	67
3	liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	24	25	21
4	liczba rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	5	1	6

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Funkcjonujący w ramach działalności GKRPA Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień świadczy wsparcie również osobom z problemem przemocy. W 2020 roku w Punkcie pomoc udzielana była przez 72 godziny w miesiącu przez specjalistę psychoterapii uzależnień, psychologa, a także 2 pedagogów. Na przestrzeni ostatnich lat pomoc w Punkcie otrzymały wszystkie osoby doznające i stosujące przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA. Należy zauważyć, że w przypadku osób dopuszczających się zachowań przemocowych objęto je poradnictwem jednokrotnie, natomiast w przypadku osób doznających tego problemu, część z nich skorzystała z profesjonalnego wsparcia kilkakrotnie.

Tabela 12. Osoby doznające i stosujące przemoc w rodzinie korzystające z Punktu Konsultacyjnego w latach 2018-2020

LP.		2018	2019	2020
1	liczba osób stosujących przemoc	5	1	6
2	liczba porad dla stosujących przemoc	5	1	6
3	liczba osób doświadczających przemocy	64	76	67
4	liczba porad dla doświadczających przemocy	83	96	99

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Mieszkańcy gminy Pakość w przypadku doświadczania lub stosowania przemocy wobec swoich bliskich mają możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz zawodowego i rodzinnego świadczonego m.in. w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień w Pakości. Ponadto osoby stosujące przemoc kierowane są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, gdzie prowadzone są programy korekcyjno-edukacyjne. Pomoc osobom doznającym przemocy odbywa się natomiast w ramach działalności jednostek powiatowych jak Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu. W ramach działalności Ośrodka prowadzone jest specjalistyczne poradnictwo, a także terapia

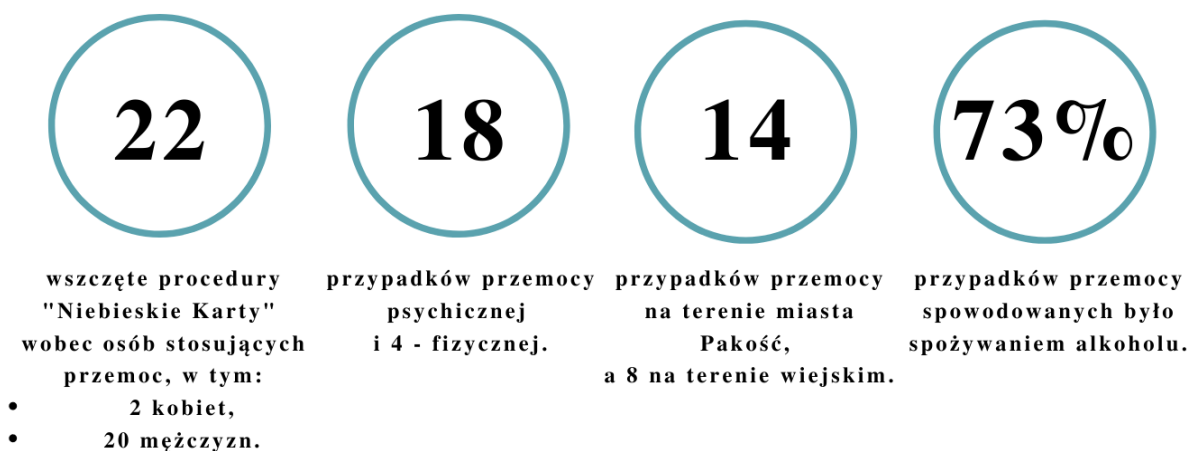
grupowa i indywidualna. Należy wskazać, że pomoc terapeutyczna udzielana jest również w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, który dysponuje miejscami noclegowymi i udziela schronienia osobom doświadczającym przemocy.

Osoby, które zmagają się z problemem przemocy w swojej rodzinie w gminie Pakość w przypadku kryzysowej sytuacji mają możliwość skontaktowania się również z osobami zajmującymi się wsparciem w takich sytuacjach poprzez lokalny całodobowy Telefon Zaufania. Co więcej, na terenie Gminy prowadzone są 2 grupy terapeutyczne oraz grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Szczególną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełnią funkcjonariusze Komisariatu Policji w Pakości. Podejmowane przez nich działania prewencyjne wśród rodzin, w tym interwencje domowe w związku ze znęcaniem się umożliwiają rozpoznanie sytuacji w rodzinie oraz wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” w przypadku rozpoznania przejawów przemocy znacząco wpływa na diagnozowanie i przeciwdziałanie temu zjawisku na terenie Gminy. W 2020 roku pracownicy socjalni przekazali do Policji oraz kuratorów sądowych 4 informacje o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju zachowanie.

W okresie ostatnich trzech lat znaczna część procedur „Niebieskie Karty” została wszczęta przez funkcjonariuszy Policji, tj. 22 spośród 56 Kart, a większość z nich dotyczyła stosowania przemocy przez mężczyzn (20). Z informacji otrzymanych z Komisariatu Policji w Pakości wynika również, że najpowszechniejszą formą przemocy jest ta, o charakterze psychicznym (18 przypadków). Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż podejmowane przez funkcjonariuszy interwencje często związane były ze spożywaniem alkoholu. Aż w 16 przypadkach osoby dopuszczające się zachowań przemocowych znajdowały się pod wpływem alkoholu

Rysunek 2. Działalność funkcjonariuszy Policji na terenie Gminy w latach 2018-2020

Źródło: Informacje z Komisariatu Policji w Pakości

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Funkcjonariusze Policji poza działalnością interwencyjną prowadzą również szeroko zakrojone działania profilaktyczne i edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości i wrażliwości mieszkańców w tym zakresie. W okresie lat 2018-2020 spotykali się zarówno z dorosłymi mieszkańcami Gminy, jak i dziećmi w celu przybliżenia im form przemocy oraz miejsc i osób, gdzie mogą znaleźć wsparcie w przypadku doświadczenia jej. Co ważne, na terenie powiatu inowrocławskiego znajduje się „Niebieski Pokój”, czyli przyjazny pokój przesłuchań dla dzieci, który umożliwia przesłuchiwanie dzieci będących ofiarami lub świadkami przemocy w rodzinie w komfortowych i bezpiecznych dla nich warunkach.

Działalność instytucji pomocy społecznej w zakresie wsparcia rodzin i osób z problemem przemocy świadczona jest wieloaspektowo na wysokim poziomie przez kadrę pomocy społecznej. Niemniej, nadal pozostają niewykorzystane możliwości w aspekcie udzielania schronienia osobom doznającym przemocy i wsparcia środowiskowego. Skala doświadczenia przemocy przez dzieci oraz kobiety wskazuje na potrzebę rozbudowania lokalnego systemu wsparcia, m.in. poprzez utworzenie mieszkań chronionych dla osób doznających przemocy. Takie działanie w pełni umożliwiłoby mieszkańcom dotkniętym tym problemem odizolowanie się od dotychczasowego środowiska oraz podjęcie terapii i działań w celu ustabilizowania swojej sytuacji życiowej. Ponadto, mieszkańcom doznającym i stosującym przemoc w rodzinie powinno zapewnić się dostęp do samopomocowej formy wsparcia na terenie Gminy, zatem zaleca się kontynuowanie działalności grup wsparcia dla osób stosujących/doznających przemocy w rodzinie.

DIAGNOZA SPOŁECZNA W ZAKRESIE PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest jednym z głównych problemów społecznych zarówno w Polsce, jak i na świecie, a przeciwdziałanie przemocy wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2018 roku na terenie Gminy zostały przeprowadzone dwa badania diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności:

- Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Gmina Pakość, w której uczestniczyło 150 dorosłych mieszkańców Gminy, w tym 89 kobiet i 61 mężczyzn, 20 pracowników punktów, gdzie sprzedawany jest alkohol oraz 524 uczniów szkoły podstawowej, ponadpodstawowej oraz gimnazjum;
- Społeczna Diagnoza Uczniów 2018 LUSTRO – raport lokalny, w którym wzięło udział 102 uczniów klas V-VI oraz 90 dzieci uczęszczających do VII-VIII klasy szkoły podstawowej. Kwestionariusze zostały przekazane łącznie przez 192 uczniów, w tym 103 dziewczynki i 89 chłopców.

SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Dorośli mieszkańcy

- Badanie ankietowe przeprowadzone wśród dorosłych respondentów pozwala stwierdzić, że część z nich wykazuje nieprawidłowe zachowania i postawy w zakresie wychowywania dzieci. 57% osób uznało bowiem, że okazjonalne kary fizyczne są niezbędne, aby prawidłowo wychować dziecko, w opinii 55% strach przed rodzicem determinuje u dziecka posłuszeństwo i szacunek, a zdaniem 35% kary cielesne mają pozytywny wpływ na przyszłość dziecka i jego zaradność życiową.
- Pozytywnym wynikiem badania jest natomiast przekonanie mieszkańców o konieczności prawnej regulacji zachowań przemocowych w stosunku do dzieci (54%).
- Przemoc w Gminie jest problemem powszechnym – co trzeci mieszkaniec zna w swoim otoczeniu osoby, które doznają tego problemu w swoim domu, a tylko co czwarty definitywnie temu zaprzecza.
- W świetle zrealizowanych badań wyłania się obraz niskiej świadomości mieszkańców dotyczących miejsc i osób świadczących profesjonalną pomoc oraz schronienie w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Zaledwie co trzeci respondent stwierdził, że wie gdzie może otrzymać wsparcie.
- Problem przemocy w rodzinie jest zdaniem dorosłych mieszkańców ściśle skorelowany z problemem uzależnień. Alkohol ma bezpośredni wpływ na wystąpienie tego zjawiska w rodzinie zdaniem aż 82% badanych.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

- Wśród innych czynników determinujących skalę i nasilenie problemu przemocy w rodzinie ankietowani wskazali kolejno wzorce wyniesione z domu, trudną sytuację materialną rodziny, brak umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz indywidualne cechy charakteru.
- Stosunkowo niski odsetek respondentów podał, iż przemoc jest sprawą prywatną i rodzinną, więc nie należy w nią wtrącać (37%), a w opinii 15% Policja nie powinna podejmować interwencji domowych w takich przypadkach.
- Należy zauważyć, że ankietowani mają świadomość, iż problem przemocy nie dotyczy jedynie rodzin przeżywających trudności o charakterze ekonomicznym czy opiekuńczo-wychowawczym, ale również te cieszące się społecznym poważaniem, co potwierdzają odpowiedzi 77% mieszkańców.
- Na podstawie udzielonych przez respondentów odpowiedzi wynika, że w ich opinii ofiarami przemocy najczęściej są kobiety oraz dzieci, a także osoby starsze, natomiast przemoc stosowana jest głównie przez mężczyzn – mężów, ojców i konkubentów.
- Mieszkańcy pozytywnie odnoszą się do prowadzonych w Gminie działań profilaktycznych w obszarze przemocy, o czym świadczy aż 74% odpowiedzi, a także przeważnie uznają ofertę wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy jako wystarczającą (kolejno 58% i 41%). Niemniej, znaczna część z nich nie ma zdania w tym obszarze (25% w przypadku wsparcia ofiar przemocy i 32% w przypadku wsparcia sprawców przemocy).
- Zdaniem dorosłych respondentów najskuteczniejszym działaniem umożliwiającym ograniczenie skali przemocy w rodzinie byłoby zapewnienie osobom dotkniętym tym problemem miejsc w ośrodkach wsparcia, motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, a także działalność profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży.

Uczniowie

- Badania diagnozujące problemy młodych mieszkańców gminy Pakość pozwalają stwierdzić, iż część uczniów (średnio 2%) negatywnie ocenia swój kontakt z mamą oraz tatą (3%). Wśród badanych są również osoby uznające swoje relacje z kolegami i koleżankami w szkole jako niezadowolające (3%). Złe relacje społeczne generują szereg konsekwencji, jak frustracja, gniew i złość, co może prowadzić do bezpośredniej konfrontacji – zarówno psychicznej, jak i fizycznej w szkole i w domu.
- Uczniowie zauważają problem przemocy rówieśniczej w swoim środowisku. Co drugi uczeń przyznał bowiem, że bywa świadkiem przemocy fizycznej oraz psychicznej w swojej szkole.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prowadzenie różnorodnej działalności kulturalnej pozytywnie wpływającej na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców i ogólny poziom integracji rodzin. ■ Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna i oświatowa, a także prowadzenie działalności w zakresie animowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, w tym DDP Senior+, świetlice środowiskowe i Świetlica Socjoterapeutyczna. ■ Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego, w tym na obszarach wiejskich. ■ Obecność placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3. ■ Rozwinięta baza instytucjonalna i zasoby ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin z problemem przemocy oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Depopulacja Gminy poprzez ujemny przyrost naturalny oraz niekorzystne przemiany demograficzne, tj. spadek udziału osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności. ■ Konieczność udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej rodzinom z powodu przemocy. ■ Doznawanie przemocy w rodzinie przez dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. ■ Obecność problemu przemocy w rodzinach dotkniętych uzależnieniem od alkoholu. ■ Konieczność intensyfikacji działań GKRPA w związku z występowaniem przemocy w rodzinach, w których występuje problem uzależnienia. ■ Niska skuteczność działań podejmowanych w zakresie przymusowego leczenia odwykowego. ■ Przewlekłość spraw prowadzonych przez sąd w zakresie przymusowego leczenia odwykowego. ■ Konieczność podejmowania interwencji domowych przez funkcjonariuszy

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

- Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób z problemem przemocy w rodzinie.
- Funkcjonowanie przyjaznego pokoju przesłuchań w Ośrodku w Jaksicach.
- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie świadczenia pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą.
- Spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”.
- Skuteczność działań prowadzonych przez grupy robocze i wysoki udział „Niebieskich Kart” zakończonych z powodu ustania przemocy w ogóle zakończonych kart.
- Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach działalności OPS i PK.
- Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Pakości w zakresie interweniowania w przypadku przemocy w rodzinie oraz wszczynanie przez nich procedury „Niebieskie Karty” w środowiskach przemocowych.
- Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie oraz możliwości otrzymania pomocy i wsparcia w sytuacji doświadczenia/stosowania jej.
- Podejmowanie działań mających na celu uwrażliwienie mieszkańców na przypadki przemocy w rodzinie w lokalnym środowisku.
- Świadomość mieszkańców w zakresie wprowadzenia regulacji i sankcji prawnych w celu ochrony dzieci przez przemocą w rodzinie.
- Policji w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie.
- Brak mieszkania chronionego/ interwencyjnego, hostelu lub innej formy schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie Gminy.
- Brak stosownych uregulowań prawnych, w tym w gminnym programie gospodarki lokalowej, dotyczących przyznawania lokali dla ofiar przemocy w rodzinie poza kolejnością.
- Pozytywny stosunek części mieszkańców do stosowania kar cielesnych wobec dzieci.
- Powszechność problemu przemocy w rodzinie w lokalnym środowisku w opinii znacznej części mieszkańców.
- Brak wiedzy mieszkańców na temat osób i miejsc świadczących profesjonalną pomoc w przypadku doświadczenia przemocy.
- Zauważalny problem przemocy psychicznej i fizycznej wśród dzieci w środowisku szkolnym.
- Negatywna ocena relacji rodzinnych oraz koleżeńskich przez uczniów.
- Ograniczenie możliwości i form pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz GKRPA w czasie pandemii COVID-19 i izolacji społecznej.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

<ul style="list-style-type: none"> ■ Pozytywny stosunek mieszkańców do działań interwencyjnych prowadzonych w środowiskach rodzinnych w celu rozwiązania sytuacji konfliktowej. ■ Pozytywny odbiór działalności profilaktycznej Gminy przez mieszkańców. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ■ Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. ■ Polityka państwa związana ukierunkowana na finansowanie działań w przeciwdziałania przemocy. ■ Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. ■ Możliwości pozyskiwania środków z nowych źródeł finansowania. ■ Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy, a także przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu tych osób. ■ Rozwinięcie kadry OPS/PK poprzez zatrudnienie Konsultanta-Specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ■ Utworzenie mieszkania chronionego na terenie Gminy przeznaczonego dla osób doznających przemocy w rodzinie w celu odizolowania sprawcy od pozostałych członków rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców zachowań społecznych i funkcjonowania w rodzinie. ■ Wypalenie zawodowe dotyczące części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. ■ Problem uzależnienia od alkoholu i innych substancji w rodzinach. ■ Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy oraz niechęć do współpracy z podmiotami wsparcia. ■ Obojętność społeczeństwa na przejawy przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym i nie zgłaszanie takich przypadków do podmiotów lokalnego systemu wsparcia. ■ Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek i osób świadczących pomoc osobom krzywdzonym. ■ Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. ■ Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej. ■ Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. ■ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. ■ Długofalowe nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

- Intensyfikacja działań Sądu Rejonowego w Inowrocławiu w obszarze wyroków eksmisyjnych.
- Organizowanie regularnych spotkań z terapeutą w ramach grupy wsparcia i spotkań indywidualnych.
- Rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego i prowadzenie w nich szerokiej działalności socjoterapeutycznej i edukacyjnej dla dzieci oraz organizowanie zajęć podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Wzmocnienie integracji rodzin poprzez organizację wydarzeń i warsztatów dla różnych grup odbiorczych, w tym samotnych rodziców.

ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Utworzenie kompleksowego i skutecznego systemu wsparcia lokalnej społeczności dotkniętej problemem przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali tego zjawiska w gminie Pakość.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- A. Profesjonalne wsparcie osób i rodzin przeżywających trudności w związku z doświadczeniem przemocy.
- B. Zmniejszenie skali problemu przemocy w rodzinie poprzez wieloaspektową pracę z osobami dopuszczającymi się przemocy oraz udzielanie im specjalistycznego wsparcia.
- C. Edukacja publiczna i podnoszenie wiedzy mieszkańców w zakresie reagowania na przemoc oraz działalność profilaktyczna wśród lokalnej społeczności.
- D. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu opracowane zostały na podstawie zidentyfikowanych problemów.

A. Profesjonalne wsparcie osób i rodzin przeżywających trudności w związku z doświadczeniem przemocy.

- 1. Zwiększenie dostępności do pomocy oraz form wsparcia w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie.
- 2. Wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach lokalnego systemu wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz świadczenia profesjonalnej pomocy osobom doznającym tego problemu.
- 3. Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców Gminy, które doświadczyły problemu przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
-----	---------	----------	--

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie schronienia w Powiatowym Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, hostelach dla osób doznających przemocy oraz domach dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które skorzystały ze schronienia. 	ZI, PCPR, PSOW, OPS, UM, PK.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, medycznego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia oraz pomocy medycznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. – Liczba osób, które skorzystały z bezpłatnego poradnictwa. – Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa. 	ZI, GKRPA, OPS, PK, PCPR, PSOW, UM, PWD, NGO, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową w ramach działalności OPS z powodu problemu przemocy. 	OPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpoczętych procedur. – Liczba rodzin objętych procedurą. – Liczba zakończonych procedur. 	ZI, GKRPA, OPS, KP, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Merytoryczne i finansowe wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe. 	ZI, GKRPA, UM, OPS, KP, NGO.
6.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje Gmina na rzecz osób dotkniętych przemocą. 	NGO, UM, ZI, GKRPA, OPS.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

7.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej oraz środowiskowej, w szczególności z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. – Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej i placówek wsparcia dziennego. 	OPS, ZI, GKRPA, PWD, PPP.
8.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych oraz ogólnej poprawy ich funkcjonowania.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	OPS, PPP.
9.	Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz promowanie rodzicielstwa zastępczego.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym z powodu występowania przemocy w rodzinie naturalnej. – Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą z powodu ustabilizowania się sytuacji w rodzinie. 	ZI, PCPR, GKRPA, OPS, ROPS, KP, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, koordynator/organizator rodzinnej pieczy zastępczej.
10.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego oraz rozwijanie jego działalności poprzez zatrudnienie kolejnych specjalistów, w tym specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, którym udzielono pomocy w PK. – Liczba zatrudnionych specjalistów udzielających wsparcia osobom z problemem przemocy. 	ZI, PK, UM, GKRPA, OPS.
11.	Kontynuowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób uczęszczających na spotkania grupy. 	ZI, PK, UM, GKRPA, OPS.
12.	Prowadzenie lokalnego Telefonu Zaufania dla osób z problemem przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba godzin w tygodniu, kiedy dostępny jest Telefon Zaufania. 	ZI, PK, UM, GKRPA, OPS.
13.	Opracowanie i realizacja gminnych programów terapeutycznych oraz wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba opracowanych programów. – Liczba odbiorców programów. 	ZI, PK, UM, GKRPA, OPS, PCPR, PSOW.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

14.	Kontynuowanie i rozwijanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej dla dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.	– Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia.	ZI, PK, UM, GKRPA, OPS.
------------	--	---	-------------------------

B. Zmniejszenie skali problemu przemocy w rodzinie poprzez wieloaspektową pracę z osobami dopuszczającymi się przemocy oraz udzielanie im specjalistycznego wsparcia.

1. Zwiększenie dostępności do miejsc wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rozwinięcie dostępnych w Gminie form pracy.
2. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w środowiskach, w których zdiagnozowano wystąpienie problemu przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie oddziaływań korekcyjnych, edukacyjnych oraz uwrażliwiających względem osób stosujących przemoc.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie w PCPR w Inowrocławiu.	– Liczba motywowanych osób. – Liczba osób, które podjęły udział w programie.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PK.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych osób stosujących przemoc w rodzinie.	– Liczba motywowanych osób. – Liczba osób, które podjęły udział w programie.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PK.
3.	Opracowanie i realizacja gminnego programu oddziaływań wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.	– Liczba opracowanych programów oddziaływań wspierających. – Liczba osób, które podjęły udział w programie.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PK, NGO.
4.	Prowadzenie grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	– Liczba spotkań grupy w miesiącu. – Liczba uczestników.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PK, NGO.
5.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc oraz cykliczne monitorowanie	– Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc.	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PK, PWD, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

	sytuacji rodzin, w których członkowie stosowali przemoc.	– Liczba osób objętych monitorowaniem.	
6.	Współpraca z Komisariatem Policji w zakresie podejmowania interwencji domowych w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie.	– Liczba przeprowadzonych interwencji domowych.	ZI, KP, GKRPA, OPS, PCPR, PK, NGO.

C. Edukacja publiczna i podnoszenie wiedzy mieszkańców w zakresie reagowania na przemoc oraz działalność profilaktyczna wśród lokalnej społeczności.

1. Intensyfikacja działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży na temat przemocy.
2. Zwiększenie świadomości społecznej na temat skutków przemocy w rodzinie oraz stosowania kar cielesnych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej.
3. Poszerzenie wiedzy mieszkańców na temat osób i instytucji udzielających wsparcia w przypadku problemu przemocy i wzmocnienie zaufania społecznego do nich.
4. Podniesienie poziomu wrażliwości mieszkańców na problem przemocy domowej.
5. Wzmocnienie pożądaných wzorców zachowań w rodzinie i społeczeństwie oraz wskazanie pozytywnych postaw i sposobów reagowania na przejawy przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat dostępnych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	– Liczba upowszechnionych informacji.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, PK, PWD, NGO, BP, OKiT, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych, w szczególności w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec kobiet, dzieci, osób starszych i z niepełnosprawnościami.	– Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Szacunkowa liczba uczestników.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, PK, PWD, NGO, BP, OKiT, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	– Liczba działań podjętych w ramach edukacji. – Szacunkowa liczba odbiorców.	ZI, UM, KP, GKRPA, PWD, OPS, NGO, BP, OKiT, jednostki oświatowe.
4.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia,	– Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, NGO, PWD, BP, OKiT, jednostki oświatowe,

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

	poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, warsztaty, prelekcje w szkołach itd.	– Liczba opublikowanych informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	placówki ochrony zdrowia.
5.	Opracowanie i systematyczne aktualizowanie broszury informacyjnej dotyczącej przejawów przemocy, przeciwdziałania temu zjawisku oraz miejsc wsparcia dla osób doświadczających i stosujących przemoc, a także jej cykliczny wydruk i dystrybucja wśród mieszkańców.	– Liczba rozpowszechnionych egzemplarzy broszury.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, PWD, placówki ochrony zdrowia.
6.	Prowadzenie i aktualizowanie bazy podmiotów świadczących wsparcie w przypadku problemu przemocy w rodzinie na stronie internetowej Gminy oraz OPS.	– Liczba stron/portali, na których umieszczona została baza podmiotów.	ZI, UM, OPS, GKRPA, PWD, jednostki oświatowe.
7.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	– Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, PWD, NGO, OKiT, BP, jednostki oświatowe.
8.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	– Liczba zrealizowanych działań. – Szacunkowa liczba odbiorców działań.	ZI, UM, KP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, PWD, BP, OKiT.
9.	Udzielanie informacji uczniom w placówkach oświatowych w zakresie wskazywania możliwych form wsparcia w przypadku problemu przemocy w rodzinie.	– Liczba specjalistów udzielających wsparcia uczniom. – Liczba uczniów, którym udzielono informacji. – Liczba udzielonych informacji.	ZI, UM, GKRPA, OPS, jednostki oświatowe.
10.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie oraz organizowanie działań edukacyjnych wskazujących na prawidłowe zachowania w przypadku zaobserwowania jej.	– Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych. – Liczba podjętych działań.	ZI, UM, PP, GKRPA, OPS, NGO, PWD, OKiT, BP, jednostki oświatowe.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

11.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. – Liczba uczestników organizowanych zajęć. 	ZI, UM, GKRPA, OPS, NGO, BP, OKiT, PWD, jednostki oświatowe.
12.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz rozwijanie ich działalności.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek. – Liczba miejsc w placówkach. – Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia. 	GKRPA, UM, OPS, PWD, NGO.
13.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	ZI, KP,UM, GKRPA, OPS, NGO, BP, OKiT, PWD, jednostki oświatowe.
14.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy oraz prowadzenie działań zaradczych w oparciu o wnioski z prowadzonych badań.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. – Liczba osób objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego. 	ZI, GKRPA, OPS, KP, jednostki oświatowe.

D. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Podnoszenie kompetencji zawodowych i umiejętności osób zaangażowanych w działania na rzecz ograniczenia skali przemocy w rodzinie w Gminie.
2. Stałe podnoszenie jakości świadczonego w Gminie wsparcia.
3. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie pomocy rodzin z problemem przemocy.
4. Stałe monitorowanie skuteczności prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
-----	---------	----------	--

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. – Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	ZI, GKRPA, OPS, UM, KP, PWD, ROPS, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe.
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba szkoleń/konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy. – Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych. 	ZI, GKRPA, OPS, UM, KP, PWD, ROPS, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe.
3.	Utworzenie na terenie Gminy mieszkania chronionego/interwencyjnego skierowanego do osób doświadczających przemocy ze strony członków swoich rodzin oraz osób w kryzysie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego/interwencyjnego. 	ZI, OPS, UM, PCPR, PK, ROPS.
4.	Kontynuowanie i rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy oraz prowadzenie zajęć w formie opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności dla dzieci z rodzin przeżywających trudności i niewydolnych wychowawczo.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy. – Liczba osób uczęszczających do placówek. 	ZI, GKRPA, OPS, UM, PCPR, PK, NGO.
5.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia w PK poprzez zatrudnienie certyfikowanego specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób udzielających pomocy i wsparcia w PK. – Liczba godzin w miesiącu, kiedy udzielane jest poradnictwo. – Liczba udzielonych porad. – Liczba osób korzystających. 	ZI, GKRPA, OPS, PK, UM.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

6.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. – Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury. – Liczba zakończonych procedur na skutek ustania przemocy w rodzinie. 	ZI, GKRPA, OPS, KP, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe.
7.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem. 	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, ROPS.
8.	Badanie efektywności i skuteczności działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba opracowanych ewaluacji Programu. 	ZI, GKRPA, OPS, PWD, KP, jednostki oświatowe.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Pakość, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;

- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024** finansowane będą z budżetu gminy Pakość, środków samorządu powiatowego i wojewódzkiego, a także ze środków pozyskanych z innych źródeł jak budżet Państwa i fundusze strukturalne Unii Europejskiej. Na działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie corocznie z budżetu Gminy będzie przeznaczane kwotę na poziomie około 6 tysięcy złotych.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie	rok	2022	2023	2024
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie schronienia w Powiatowym Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, hostelach dla osób doświadczających przemocy oraz domach dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.		X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, medycznego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia oraz pomocy medycznej.		X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.		X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.		X	X	X
Merytoryczne i finansowe wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocy w rodzinie.		X	X	X

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia rodzin i osób dotkniętych przemocą.	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej oraz środowiskowej, w szczególności z dziećmi.	X	X	X
Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych oraz ogólnej poprawy ich funkcjonowania.	X	X	X
Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz promowanie rodzicielstwa zastępczego.	X	X	X
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego oraz rozwijanie jego działalności poprzez zatrudnienie kolejnych specjalistów, w tym specjalisty/ konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X
Kontynuowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem przemocy.	X	X	X
Prowadzenie lokalnego Telefonu Zaufania dla osób z problemem przemocy.	X	X	X
Opracowanie i realizacja gminnych programów terapeutycznych oraz wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy.	X	X	X
Kontynuowanie i rozwijanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej dla dzieci doznających przemocy w rodzinie.	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie w PCPR w Inowrocławiu.	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X
Opracowanie i realizacja gminnego programu oddziaływań wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.		X	X
Prowadzenie grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc oraz cykliczne monitorowanie sytuacji rodzin, w których członkowie stosowali przemoc.	X	X	X
Współpraca z Komisariatem Policji w zakresie podejmowania interwencji domowych w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie.	X	X	X

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Prowadzenie działań informacyjnych na temat dostępnych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	X	X	X
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych, w szczególności w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec kobiet, dzieci, osób starszych i z niepełnosprawnościami.	X		X
Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach/rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.		X	X
Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, warsztaty, prelekcje w szkołach itd.	X		X
Opracowanie i systematyczne aktualizowanie broszury informacyjnej dotyczącej przejawów przemocy, przeciwdziałania temu zjawisku oraz miejsc wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc, a także jej cykliczny wydruk i dystrybucja wśród mieszkańców.	X	X	X
Prowadzenie i aktualizowanie bazy podmiotów świadczących wsparcie w przypadku problemu przemocy w rodzinie na stronie internetowej Gminy oraz OPS.	X	X	X
Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	X	X	X
Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	X		X
Udzielanie informacji uczniom w placówkach oświatowych w zakresie wskazywania możliwych form wsparcia w przypadku problemu przemocy w rodzinie.	X	X	X
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie oraz organizowanie działań edukacyjnych wskazujących na prawidłowe zachowania w przypadku zaobserwowania jej.	X		X
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	X	X	X
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz rozwijanie ich działalności.	X	X	X

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	X		X
Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy oraz prowadzenie działań zaradczych w oparciu o wnioski z prowadzonych badań.	X	X	X
Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.		X	X
Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	X		X
Utworzenie na terenie Gminy mieszkania chronionego/ interwencyjnego skierowanego do osób doświadczających przemocy ze strony członków swoich rodzin oraz osób w kryzysie.		X	
Kontynuowanie i rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy oraz prowadzenie zajęć w formie opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności dla dzieci z rodzin przeżywających trudności i niewydolnych wychowawczo.	X	X	X
Zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia w PK poprzez zatrudnienie certyfikowanego specjalisty/ konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		X	
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X
Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	X		X
Badanie efektywności i skuteczności działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	X	X	X

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Pakość na lata 2022-2024**

Do skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

.....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

.....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?)

.....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych:

.....

4.1.1. Ilość działań zrealizowanych częściowo

.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych:

.....

4.2.1. Ilość rezultatów osiągniętych częściowo

.....

5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiąganie rezultatów:

.....

5.2. Czynniki utrudniające osiąganie rezultatów:

.....

6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać:

.....

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać:

.....

Obsługę prac Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia OPS w Pakości, który koordynuje również proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów. Informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będzie przedmiotem corocznych sprawozdań kierownika OPS w Pakości przedkładanych Radzie Miejskiej za pośrednictwem Burmistrza Pakości.